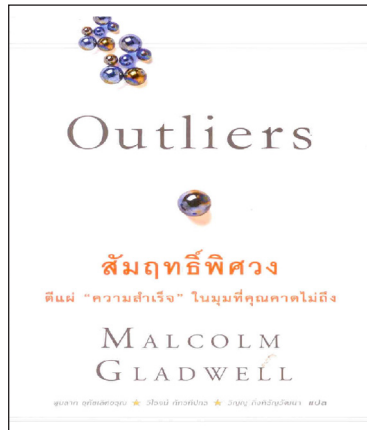

บทวิจารณ์หนังสือ

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์*

แนะนำหนังสือแปลแนวสารคดี (non-fiction) หมวดพัฒนาตนเอง

หนังสือ เรื่อง สัมฤทธิ์พิศวง ตีแผ่ “ความสำเร็จ” ในมุมที่คุณคาดไม่ถึง
ผู้แปล พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ วิโรจน์ ภัทรทิปกร วิญญู กิ่งหิรัญวัฒนา
จากหนังสือ Outliers: The Story of Success by Malcolm Gladwell
สำนักพิมพ์ วีเลิร์น ผู้แต่ง มัลคอล์ม แกลดเวลล์
จำนวนหน้า 220 หน้า

“ทำไมเด็กอัจฉริยะจำนวนมากที่มีไอคิวสูงกว่าไอน์สไตน์ถึงเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีชีวิตล้มเหลว” “บิล เกตต์ เหมือนกับวงดนตรีเดอะบีเทิลส์ตรงไหน” “ทำไมนักกีฬาฮอกกี้น้ำแข็งเยาวชนทีมที่ดีที่สุดของแคนาดาส่วนใหญ่ถึงเกิดในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม” “เพราะอะไรบรรดานักกฎหมายชั้นนำในนิวยอร์กส่วนใหญ่ถึงมาจากครอบครัวที่ทำงานตัดเย็บเสื้อผ้า” “ทำไมบางสายการบินถึงประสบเหตุเครื่องบินตกซ้ำซาก และอะไรทำให้สายการบินเหล่านั้นพลิกกลับมาเป็นหนึ่งในสายการบินที่มีความปลอดภัยสูงสุดในโลก” “การมาจาก

ครอบครัวที่ทำนาปลูกข้าวทำให้นักเรียนจีนเรียนเลขเก่งกว่านักเรียนตะวันตกได้อย่างไร” เหล่านี้ เป็นต้นเป็นคำถาม เป็นปริศนาที่รอการไข

มัลคอล์ม แกลดเวลล์ หนึ่งในนักเขียนชื่อดังของโลกที่เคยมีผลงานที่โด่งดังมากๆ จากหนังสือเรื่อง The Tipping Point และ Blink สำหรับหนังสือเรื่อง Outliers ซึ่งหมายถึงสิ่งที่แปลกแยกออกมา หรือถูกจัดให้อยู่ในประเภทที่แตกต่างจากองค์กรวม แกลดเวลล์ ได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของบุคคลที่ประสบความสำเร็จระดับโลก โดยมีข้อคำถามที่น่าพิศวงและดูเหมือนจะไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกัน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เหล่านี้เพื่อไขปริศนาว่า ทำไมคนถึงประสบความสำเร็จไม่เท่ากัน แม้จะมีระดับสติปัญญาและความอดทนเท่ากันก็ตาม และจะอย่างไรให้มีจำนวนคนที่ประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้นในทุกสาขาอาชีพ เพื่อสร้างโลกที่น่าอยู่ขึ้นกว่าเดิม

หนังสือเล่มนี้อัดแน่นด้วยความรู้แปลกใหม่ ด้วยข้อสรุปที่สวนทางกับกระแสความเชื่อของคนส่วนใหญ่ จุดประกายให้เกิดการอภิปราย อ่านสนุก ด้วยการผูกปมปริศนาและกระตุ้นความอยากรู้ของผู้อ่าน

สาระสำคัญของหนังสือตรงกับชื่อเรื่องภาษาอังกฤษคือ เป็นงานวิจัย วิเคราะห์ เรื่องความสำเร็จ (The Story of Success) จากข้อมูลสถิติที่โดดเด่นแตกต่าง แยกตัว แปรแปลกแยก (Outliers) จากข้อมูลสถิติหลัก กล่าวคือ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่า นอกจากความฉลาด ความเก่ง และความทุ่มเทแล้ว มีปัจจัยอะไรอีกบ้างที่ทำให้คนประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตด้วยข้อมูลสถิติแปลกแยก

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย บทนำ ปริศนาแห่งโรเซโต ส่วนที่ 1 โอกาส เติบโตจากบทที่ 1 - 5 ส่วนที่ 2 มรดก บทที่ 6-9 และบทส่งท้าย เรื่องราวจากจาเมกา

บทนำ ปริศนาแห่งโรเซโต โรเซโตเป็นชื่อเมืองเล็กๆ ในรัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา ที่ชาวเมืองสืบเชื้อสายและวัฒนธรรมประเพณีจากเมืองชื่อเดียวกันในจังหวัดฟอกเจีย อิตาลี ชาวเมืองนี้สุขภาพดี แทบไม่มีคนอายุต่ำกว่า 65 ปีป่วยเป็นโรคหัวใจเลย ทั้งที่บริโภคอาหารที่ทั้งเค็มทั้งหวานทั้งมัน โดยไม่ออกกำลังกาย แต่ญาติที่มีพันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่เมืองอื่นๆ ในสหรัฐอเมริกาเป็นโรคหัวใจและโรคภัยไข้เจ็บโดยเฉลี่ยเหมือนคนอเมริกันทั่วไป คำตอบของปริศนานี้จึงไม่ใช่อาหาร การออกกำลังกาย พันธุกรรม หรือทำเลที่ตั้งเมือง แต่ตัวแปลก

แยกกลับอยู่ที่วิถีชีวิตของชาวโรเซโตเองที่ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง วิถีชีวิตที่อยู่กันอย่างอบอุ่น เอื้ออารี และมีความสุข เป็นสังคมขนาดเล็กที่ผู้คนรู้จักกันหมดทั้งเมือง คนในเมืองนี้จึงไม่เครียด ไม่เหงา ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงการวิจัย วิเคราะห์ สังเกต “ตัวแปลกแยก” ที่เป็นข้อมูลสถิติย่อยๆ เล็กๆ ที่แยกตัว แตกต่างโดดจากข้อมูลสถิติหลัก

ส่วนที่ 1 โอกาส ประกอบด้วย 5 บท บทที่ 1 ปรัชญาการค้นพบเทวีย เป็นเรื่องนักกีฬาฮอกกี้ในแคนาดาที่ก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดด้วยโอกาส ข้อสังเกตจากการรวบรวมข้อมูลวันเกิดของนักกีฬาทำให้พบว่า นักกีฬาแทบทุกคน เกิดในเดือนมกราคม-มีนาคม คำถามคือ เดือนเกิดเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ คำตอบคือ ระบบการคัดเลือกนักกีฬาเพื่อเข้าสู่วงการแข่งขันให้คัดตัวตามอายุ และคำนวณอายุตามปีเกิด ดังนั้นในช่วงเวลาการคัดตัวเด็กที่เกิดช่วงต้นปีจะมีสภาพความแข็งแรงและทักษะที่สูงกว่า เมื่อเด็กได้รับการคัดเลือกโอกาสนี้ก็จะติดตามตัวเขาไป

บทที่ 2 กฎ 10,000 ชั่วโมง เป็นเรื่องของกาได้รับโอกาสในการฝึกฝน ซ้อม ทำงานอย่างหนัก กว่า 10,000 ชั่วโมง ถึงประสบความสำเร็จก้าวสู่จุดสูงสุด ได้มีการศึกษาค้นคว้าประวัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ เช่น โปรแกรมเมอร์ชื่อดัง บิล เกตส์ ประพันธ์กรดนตรีคลาสสิก โมสาร์ท นักหมากรุกระดับตำนาน บอบบี้ ฟิชเชอร์ วงดนตรีที่โด่งดังที่สุด เดอะ บีเทิลส์ นักคอมพิวเตอร์ระดับมหาเศรษฐี บิล เกตส์ เป็นต้น และพบว่าคนเหล่านี้ไม่ได้ประสบความสำเร็จเพราะมีพรสวรรค์ แต่เป็นเพราะพวกเขาฝึกฝนและทำงานนั้นๆ มากกว่า 10,000 ชั่วโมง

บทที่ 3 และบทที่ 4 ปัญหาของอัจฉริยะบุคคล เป็นเรื่องของคนที่มีความพรสวรรค์ มีไอคิวสูงกว่าไอน์สไตน์ แต่ไม่สามารถก้าวสู่จุดสูงสุดได้ แกลดเวลล์ได้กล่าวถึงการทดลองของ ลิวิต เทอร์แมน นักจิตวิทยาจาก

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดที่ศึกษาติดตามชีวิตของกลุ่มเด็กที่มีไอคิวสูงและพบว่า เด็กเหล่านี้ไม่ได้ประสบความสำเร็จเหนือกว่าคนอื่นๆ และเมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบกับนักฟิสิกส์ชื่อดังที่ประสบความสำเร็จพบว่า เป็นเพราะ การเรียนรู้ทักษะทางสังคม “ทักษะเชิงปฏิบัติ” ความสามารถในการพูดชักจูง และการเจรจาต่อรองทำให้เขาได้รับเลือกให้ทำงานใหญ่

บทที่ 5 บทเรียน 3 ข้อของ โจ ฟลอม เป็นเรื่องของโจ ฟลอม ทนายความชาวอเมริกาที่มีชื่อเสียงและร่ำรวยที่สุดคนหนึ่งในยุค 80 แกลดเวลล์ ยกตัวอย่างกรณีนี้ว่า เขาประสบความสำเร็จจาก 1. เชื้อชาติ 2. ปีเกิด 3. อาชีพของพ่อแม่ เพราะฟลอมมาจากครอบครัวยากจนชาวยิวจึงถูกปฏิเสธงานจากบริษัทกฎหมายขนาดใหญ่ เขาจึงร่วมกับเพื่อนเปิดสำนักงานรับทำงานที่บริษัทต่างๆ ไม่รับแล้วเท่านั้น ปีเกิด พรอมเกิดในยุคที่มีประชากรน้อยจึงได้รับโอกาสในการศึกษาที่ดีมาก และพ่อแม่ของเขาทำธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นอาชีพงานฝีมือที่ชาวยิวอพยพในอเมริกาใช้ก่อร่างสร้างตัว สรุป ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของโอกาส จังหวะเวลา ยุคสมัย ที่เป็นตัวแปรแยกให้สามารถก้าวสู่จุดสูงสุดได้แม้มาจากครอบครัวผู้อพยพที่ยากจน ครอบครัวผิวสี ไม่มีชาติตระกูล

ส่วนที่ 2 มรดก บทที่ 6 – บทที่ 9 ในบทที่ผ่านมาได้วิเคราะห์ลักษณะของบุคคล วัน เดือน ปีเกิด และโอกาสที่ได้รับมาจากสังคมในส่วนที่ 2 แกลดเวลล์กล่าวถึงอิทธิพลของเชื้อชาติ ชนชั้น และลักษณะ ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่มีผลต่อความสำเร็จของบุคคลนั้นๆ โดยถือเป็นมรดกตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น

จากการสำรวจประวัติศาสตร์ของเมืองฮาร์แลน รัฐเคนทักกี ซึ่งมีบรรพบุรุษอพยพมาจากที่ราบที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการทะเลาะ การต่อสู้

ดวลปืน และฆ่าล้างแค้นระหว่างตระกูลมากกว่าเมืองไหนๆ เขาอธิบายว่าคนที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์จะมีวัฒนธรรมแห่งศักดิ์ศรี เป็นมรดกตกทอด ที่มีผลต่อวิถีชีวิตธรรมเนียมปฏิบัติ และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในชีวิต

ทฤษฎีชาติพันธุ์กับโคกนาฏกรรมเครื่องบินตก เป็นเรื่องเครื่องบินประสบอุบัติเหตุบ่อยมากของสายการบินโคเรียแอร์เมื่อหลายปีก่อนด้วยสาเหตุจากการสื่อสารที่ติดขัดกับมรดกทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่มีความเกรงใจ และเกรงกลัวต่อผู้มีอำนาจจนสร้างความคลุมเครือ ทำให้ผู้ช่วยนักบินและวิศวกรการบินไม่กล้าเถียงหรือเตือนกับต้นเมื่อมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น

นาข้าวและความสามารถทางคณิตศาสตร์ เป็นเรื่องของชาวนาจีนกับการทำนาที่ตกทอดมาหลายพันปี ด้วยแบบแผนที่เหมือนกัน ที่ซับซ้อนและไ้ความอุตสาหกรรม “ฟังความสามารถ” ทำงานหนักที่ “ข้าวคือชีวิต” กับการใช้ภาษาจีนที่คำอ่านตัวเลขสั้น กระชับ (คำโดด) เป็นระบบ เป็นระเบียบทำให้เห็นภาพและเข้าใจได้ง่ายกว่า ต่างจากภาษาอังกฤษที่มีหลายพยางค์กว่า ตัวเลขเป็นระบบน้อยกว่า สับสนกว่า

และบทที่ 9 การยอมอดเปรี้ยวไว้กินหวานของมาริตา เป็นเรื่องของโรงเรียนทดลองของรัฐแห่งหนึ่งในนครนิวยอร์กชื่อ คิปป์ อคาเดมี ที่นักเรียนได้รับการสอนให้มีวินัย มีปฏิสัมพันธ์ด้วยหลักการ “SSLANT” คือ ยิ้ม (Smile) นั่งหลังตรง (Sit up) ฟัง (Listen) ตั้งคำถาม (Ask questions) พยักหน้ารับเมื่อมีคนพูดด้วย (Nod when being spoken to) และมองตาม (Track with your eyes) เป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นที่นิยม สูงสุด ทั้งที่เปิดทำการแค่สิบปี ด้วยชื่อเสียงด้านคณิตศาสตร์ ที่พลิกแบบแผนความเชื่อของชาวอเมริกันที่เป็นมรดก

ตกทอด ที่ว่าการบ่มเพาะสติปัญญาของเด็กๆ เป็นเช่นเดียวกับการทำไร่ข้าวสาลีหรือข้าวโพดที่ต้องปล่อยให้ดินว่างไว้ทุกสองถึงสามปีจึงจะมีความอุดมสมบูรณ์เกิดขึ้น เด็กจึงต้องได้รับการหยุดพักยาวในช่วงหน้าร้อน (Summer holiday) แต่โรงเรียนนี้ทำตรงข้ามคือทำแบบการทำนาข้าวของชาวจีนชาวเอเชียคือไม่ปล่อยให้หน้าข้าวว่าง ยิ่งทำมากยิ่งขึ้นอุดมสมบูรณ์มากเพราะแร่ธาตุที่จำเป็นต่อข้าวมากับน้ำที่ถูกผันเข้าแปลงนา นักเรียนชาวเอเชียถึงไม่ได้ปิดเทอมภาคฤดูร้อนยาวนานเท่าเด็กนักเรียนในสหรัฐอเมริกา ดังกรณีนักเรียนโรงเรียนนี้ที่ชื่อมาริตาจากครอบครัวยากจน ที่อ่อนเลขแต่ที่ถือคติอดเปรี้ยวไว้กินหวาน เรียนหนักจนประสบความสำเร็จได้ทุนเรียนต่อมหาวิทยาลัย ผู้เขียนได้ยกกรณีต่างๆ ขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงเรื่องราวความสำเร็จที่มาพร้อมกับมรดกทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ที่ก่อให้เกิดความแตกต่าง แม้จะอยู่ท่ามกลางข้อจำกัดมากมาย

บทส่งท้าย เรื่องราวจากจาเมกา เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเส้นทางสู่ความสำเร็จของหญิงสาวครอบครัวคนผิวสีที่ได้รับโอกาสมากมายรวมถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมผิวสีแห่งจาเมกาที่แต่งงานกับชายผิวขาว แล้วอพยพจากจาเมกาไปอยู่ที่แคนาดาซึ่งคือมารดาของมัลคอล์ม แกลดเวลล์ ผู้เขียนเอง

หนังสือเล่มนี้ได้เน้นย้ำว่า ความสำเร็จของคนไม่ได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่มาจากพันธุกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ความสำเร็จเป็นสิ่งที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้กับผู้คนในปัจจุบันและอนาคต

เราสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จจากหนังสือเล่มนี้ได้มาก โดยเฉพาะวิธีการที่ใช้ในการวิจัยที่ให้ความสำคัญกับรายละเอียดปลีกย่อย ข้อมูลที่แปลกแยก โดยไม่มองข้าม หรือละทิ้งไป ทำให้เราได้เปิดโลกทัศน์ ตั้งข้อสังเกต คำถาม โดยไม่ยอมรับ หรือเชื่อถือ ตามประเพณีนิยม แล้วคำตอบที่ไม่คาดคิดจากผลการศึกษาอาจเกิดขึ้นได้อย่างน่าพิศวงทุกเมื่อ